

PRZYJACIELSKIE (32) *av*

-ã- (31), -a- (1); -ã-: -a- *BudBib* (1:1); *pierwsze e jasne, końcowe pochylone.*

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (trzy z niżej notowanych przykładów) – XVII w. s.v. przyjacielski.

*Kierując się uczuciem życzliwości, przychylności, okazując przyjaźń; amice Mącz, Modrz, Cn; amabiliter Calep, JanStat; benigne Vulg; amanter Calep; familiariter Cn (32) : na zadane [lege: żądanie] posła ye⁸⁰ Celfar.mczy fkodi Oczakowfkye przyjaczyelkkye nagrodzone *LibLeg* 11/174; *MurzHist* K3v; nieltetytys panie boże/ rychléi dziś i opieniądz [...] brata zabijemy/ niłz go poidziem/ przyiacielkkye karać łtego co nám vczynił *MurzNT* 88v; Ná to Ierzyk [*królowi angielskiemu*] przyiacielkkye odpisał/ dáiąc mu znać iż on Luterowey náuki nie náłláduye *BielKron* 199v; [*ludzie uczeni*] aby przyiacielkkye miedzy łobą znáydownáli/ iákoby wątpliwi niebyli w nauce piłma fwiętego *BielKron* 206v; to piłanie ktore [...] Grzegorz Páweł teraz ná iásnią wydawa/ ty przyiacielkkye á przyłtoynie [...] będziefz łobie wykładał *GrzegRóżn* A2; Ratione bona dicere, Dobrim łpofobem/ przyiacielkkye. *Mącz* 347b, 394b; Náklón vchá twego vbogie^{mv} oprócz przykrości/ y rozmow łię znim przyiacielkkye w łichości [*et responde illi pacifica in mansuetudine*]. *BudBib Eccli* 4/8; Tákie dworłtwá łpráwiły to/ iż ledwie ieden drugiemu o rzeczách ták łzkodliwych iáko y pożytecznych/ prawdě przyiacielkkye rzec może. *ModrzBaz* 60; *Calep* 62b [2 r.]; A támże przy onym miełfku były łolwárki Książęciá oney wylpy/ imieniem Publiuszá: ktory nas przyiáwłzy/ trzy dni przyiacielkkye podeymował. *WujNT Act* 28/7; o oného koniá/ iáko będzie mógl/ przyiacielkkye ma łie z nim zgodzić. *SarnStat* 674; *CiekPotr* 23; [Aleć to zależy ná tych [*przyjaciołach*] ktoremi łye pan bawi/ aby zá łłufnym czálem/ tzoby łzło z rzeczy/ przyiacielkkye páná nápominali. *LorichKosz* 48 (*Linde*); *CorfusDocum* 1567 nr 150; Uczciwie go przyiáł, i bardzo przyjacielskie czestował *BarlBaz* (*Linde* – brak lokalizacji cytát nieskolacjonowany)].*

W charakterystycznych połączeniach: przyjacielskie karać, napomionć ([napominać]), odpisać, podejmować, podzielić się, schwalić, wezwać, wieść, wykładać, zgodzić się, żądać.

Wyrażenie: »przyjacielskie proszon« (1): Iakom ya nyenayechal slachathnego Stanislava [...] w domv slachathnego Czybora Schelygy tham gdzie on byl przyyacielskie prosson *ZapWar* 1539 nr 2595.

a. Pokojowo (13) :

Zwroty: »przyjacielskie náłóżyć (a. nakładać« (7): námaiaycie Rzymiány/ áby posłáli do páná mego á wroćili co pobráli/ á przyiacielkkye z nim náłóżyli *BielKron* 109v; Abowiem gdy Mátiáłz był w Prádze w więzieniu od Władziłáwá/ przyiacielkkye łnim nakładał iáko gubernator. *BielKron* 327v; Posłáł też Krol Bolełław posłá łwego Skarbká rycerskiego człowieká do Cefárzá prołząc áby mu źiemie nie pulthołzył a łnim przyiacielkkye náłóżył. *BielKron* 351v, 194, 400v, 435v, 460v.

»przyjacielskie się obchodzić« (2): Tatarłka ziemya moya yełth. yako yne moye ziemye wielkkye nyetrzeba tobye łnim vmow czynicz. alye yakołz łie pierwey łnimy przyyacielkkye obchodzył. takełł y teraz y pothem czyni. *MetrKor* 46/27; przeto łie z wámi przyiacielkkye obchodźimy/ ábyłcie nam byli tákowemi przyiacielmi pewnemi *BielSpr* 45v.

»rozmawiać przyjacielskie« (1): a bedą sye zwamy y zynnymy livdzmy. Czesłarza ye⁸⁰ m. przyacziela naschego o tim [*o granicach*] łofmawacz przyaczielskkye *LibLeg* 11/24.

»przyjacielskie się zachować« [szyk zmienny] (3): pan Voyewoda wthem przimyerzv kthore oczyecz yego y Zyemya Wolofka fprzodkow od ye^{go} Kro. mczi [...] ma. fstateczne fzye y przyaczyelkye. przeczyw ye^{go} Kro. mczi y panyfthwam ye^{go} Kro.mczi. zachowacz chce. *LibLeg* 11/171; chcąc Skánderbegá włócić/ posłali mu známienithe dáry profząc áby fie fnimi przyacielskie záchował *BielKron* 258, 305.

b. *Udając przyjaźń, pod pozorem przyjaźni* (2) : Ioáb odwiódł go z łobą w pośrzod brony chcąc fie zniem rozmowić przyacielskie [ut loqueretur cum eo in dolo] y przebił go pod piątę zebro/ iż thámże vmárł *BibRadz* 2.Reg 3/27.

Wyrażenie: »wrzkomo przyjacielskie« (1): krol Eiptfki zebrałszy wojsko [...] ftał fie iákoby mogł zdradą wziąć kroleftwo Alęxándrowe [!]/ [...] A przetośz włzedfzy wrzkomo przyacielskie do Syryiey [exiit in Syriam verbis pacificis]/ tedy ci ktorzy miáftá trzymáli/ otworzyli mu brony *BudBib* 1.Mach 11/2; [*BibRadz* 1.Mach 11/2 (Linde)].

c. [*Polubownie:*

W przeciwstawieniu: »przyjacielskie ... przez urząd«: tak na Rudzie jako i na Buszkowie dotąd, pokąd się przyjacielskie albo przez urząd nie podziela, na spól tych rzek i toni używać mają *InwSzlachKal* 1565 nr 15.]

Synonimy: brackie, dobrotliwie, ludzko, łagodnie, łaskawie, mile, miłosiernie, miłościwie, świebodnie, uprzejmie, wiernie, życzliwie.

Cf **NIEPRZYJACIELSKIE**, 2. **PRZYJACIELSKI**, **PRZYJACIELSKO**

DDJ